

Voorstel nieuwe structuur adviesraden Wmo/jeugd BMW E

1. Inleiding

In de BMW E-gemeenten wordt al geruime tijd nagedacht over hoe we de beleidsadvisering voor het sociaal domein willen organiseren. Voor advisering over de participatiewet is hiervoor een Cliëntenraad Werk & Inkomen ingesteld. Deze kwam voort uit de cliëntenraden BMW E en Ability. Voor advisering over Wmo en jeugd worden de Wmo-adviesraden van Eemsmond, Bedum en Winsum, de ouderenraad De Marne en het Platform Gehandicapten De Marne ingeschakeld. Momenteel kennen de vier gemeenten dus in totaal vijf adviesraden die betrokken worden bij beleidsadvisering Wmo/jeugd en één Cliëntenraad Werk & Inkomen die zich focust op de participatiewet.

Omdat de gemeenten hetzelfde beleid hebben en in 2019 gaan herindelen, ligt het voor de hand om ook de adviesraden meer samen te laten werken in de regio. Gekozen is om niet direct één brede adviesraad sociaal domein in te stellen, maar de advisering Wmo en jeugd los van de Cliëntenraad Werk & Inkomen te organiseren. Op korte termijn is samenvoeging met de Cliëntenraad nog een brug te ver. Voor de lange termijn is dat wel het toekomstbeeld: één adviesraad Sociaal domein breed voor de nieuwe gemeente Het Hogeland.

In de Wmo is een artikel opgenomen over advisering door inwoners op beleidsvoorbereiding. Artikel 2.1.3. lid 3 zegt hier het volgende over:

3. *In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:*
- a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;*
 - b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;*
 - c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;*
 - d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;*
 - e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;*
 - f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.*

De Wmo 2015 verplicht gemeenten dus met een verordening de advisering door inwoners op beleidsvoorbereiding vast te leggen.

In 2015 hebben we een traject gestart met als doel een nieuwe werkwijze te vinden voor de advisering voor Wmo/jeugd en uiteindelijk te komen tot een nieuwe BMW E-brede adviesstructuur Wmo/jeugd. In september 2016 hebben de wethouders Sociaal Domein de notitie 'Toekomstige advisering op beleidsontwikkeling Sociaal Domein BMW E door Wmo-adviesraden' vastgesteld. Deze notitie schetste kort de toekomstige kaders voor de advisering over de beleidsvelden Wmo en jeugd en een nieuwe werkwijze. De notitie is naar de colleges gestuurd en ook de gemeenteraden zijn geïnformeerd over de ontwikkelingen.

2. Een nieuwe werkwijze: de kernteams

De afgelopen tijd hebben de adviesraden en de gemeenten volgens de nieuwe werkwijze samengewerkt bij de advisering over onderwerpen van de Wmo en jeugd. Deze werkwijze houdt in dat er gewerkt wordt met kernteams die voor een afgebakende periode bij een bepaald onderwerp meedenken. De adviesraden werken samen in deze kernteams. Vanuit de gemeenten is de projecttrekker/verantwoordelijke ambtenaar contactpersoon voor dit kernteam. In de bijlage is de werkwijze van de kernteams verder uitgewerkt. Zo hebben er de afgelopen tijd kernteams

meegedacht over o.a. mantelzorgondersteuning, verordening en beleidsregels Wmo/Jeugd, privacy en integrale ondersteuning.

Het werken met kernteams was (en is) voor iedereen nog wat zoeken. Bij het ene onderwerp kwam de meerwaarde en de adviesfunctie van het kernteam beter uit de verf dan bij het andere onderwerp. Soms was er ook geen adviesvraag, maar werden de kernteamleden vooral geïnformeerd over bepaalde ontwikkelingen.

Ondanks deze zoektocht en opstartproblemen kan gesteld worden dat het werken in en met kernteams voor beide kanten (gemeenten en adviesraden) goed bevalt.

3 Een nieuwe structuur

De volgende stap nu is om een goede vorm te vinden die bij deze nieuwe werkwijze past: een structuur die toekomstbestendig is en past bij de complexiteit van het beleidsveld (Wmo en jeugd) en de uitgestrektheid van het gebied (gemeente Het Hogeland). Een structuur ook die past bij de visie en ambities van de gemeenten met betrekking tot inwonersparticipatie en burgerkracht.

In de notitie 'Toekomstige advisering op beleidsontwikkeling Sociaal Domein BMW-E door Wmo-adviesraden' zijn al eerder uitgangspunten vastgelegd waaraan de toekomstige adviesraad moet voldoen. Deze notitie is in september 2016 door het PO SD vastgesteld en aan de colleges gestuurd. De uitgangspunten die nu nog relevant zijn (i.v.m. de ontwikkelingen rond de herindeling) worden hieronder nog eens benoemd.

Reikwijdte advisering: beleidsterreinen

- Op korte termijn verwachten de gemeenten advisering over Wmo en jeugdhulp-onderwerpen.
- Voor de lange termijn wordt gezocht naar één structuur voor advisering Sociaal Domein. Dat wil zeggen advisering over Wmo, jeugd én participatiewet.

Reikwijdte advisering: toekomstige rol adviesraad

- De rol van de adviesraad is *adviserend* richting de Colleges van B&W:
 - De advisering gaat in eerste instantie over *beleidsontwikkeling*. De adviesraad adviseert over het opstellen van beleidsplannen, verordeningen en nadere regels.
 - Daarnaast gaat advisering ook over de *beleidsuitvoering* en de effecten van het beleid in de praktijk: hoe pakt het vastgesteld beleid in de praktijk uit voor de burgers? Komt dat overeen met wat de gemeenten voor ogen hadden? De adviesraad adviseert dan op het snijpunt van beleid en uitvoering. Hiervoor geeft de adviesraad signalen door aan de gemeenten, signalen die van belang zijn voor bijstelling van beleid (dus geen belangenbehartiging) (Voor dat doel is de adviesraad dus *signalerend*).
 - De adviesraad wordt dus betrokken bij de hele beleidscyclus. Te starten met beleidsontwikkeling, vervolgens beleidsuitvoering, beleidsevaluatie en het bijstellen van beleid (beleidsontwikkeling).
- Naast gevraagd advies over vooraf afgesproken onderwerpen, houdt de adviesraad de mogelijkheid om ongevroegd advies te geven over andere onderwerpen, hetzij aan afzonderlijke gemeenten, of aan de BMW-E-gemeenten gezamenlijk.

Structuur

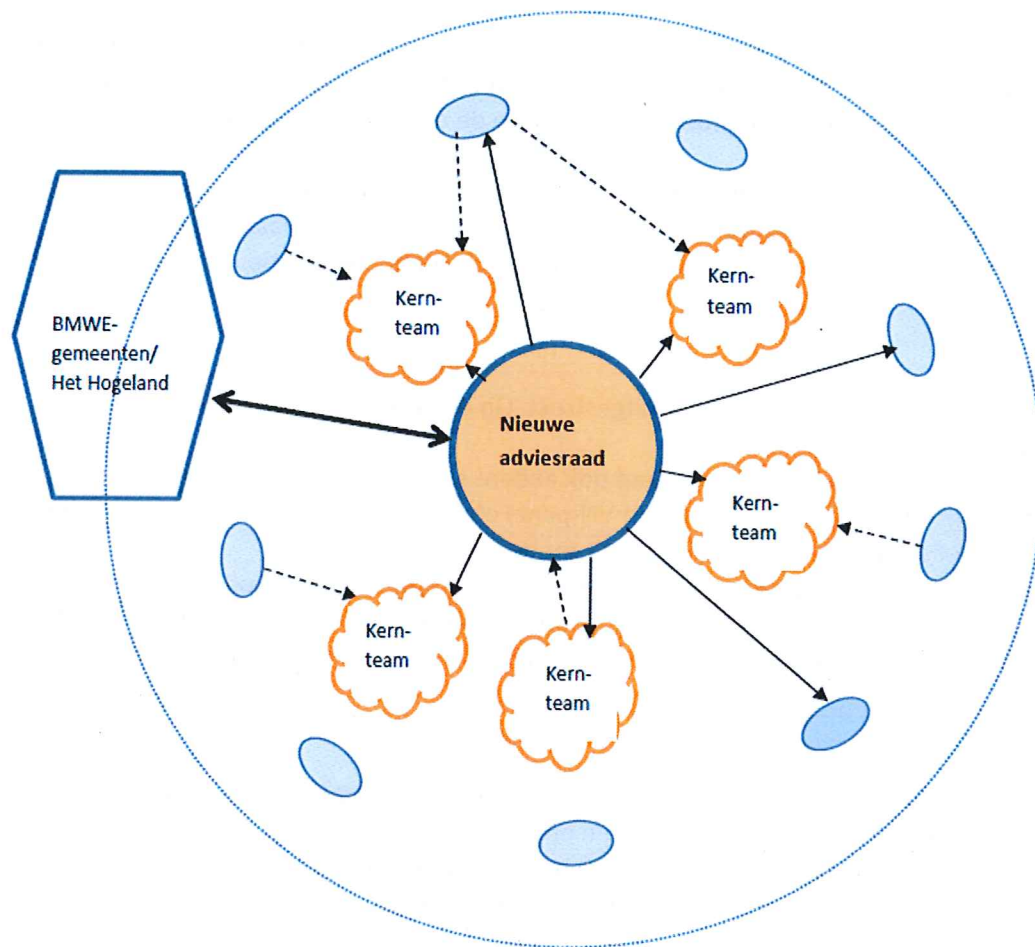
1. De gemeenten hechten belang aan goede adviezen. Zij zien en waarderen de meerwaarde van een goed functionerende adviesraad. Van belang is dat rollen en verwachtingen over en weer duidelijk zijn. De organisatievorm (hoe organiseren we de advisering) volgt de inhoud (wat is de rol).
2. De adviesraad is goed verankerd in de samenleving en heeft een netwerk. De samenstelling van de adviesraad is zoveel mogelijk een afspiegeling van de samenleving, waarbij mensen met verschillende achtergronden meedoen (om vanuit verschillende perspectieven naar de zaken te kijken).

Aandachtspunten

1. Het gebied van de BMW-gemeenten is uitgestrekt. Op de een of andere manier moet de adviesraad lokaal verankerd zijn.
2. De gemeenten kennen naast de adviesraad ook andere structuren die meer opkomen voor belangenvertegenwoordiging, bijvoorbeeld VN-panel of cliëntenraden. Aandachtspunt is hoe de advisering in het sociaal domein zich verhoudt tot deze structuren.
3. De vier gemeenten werken vaak ook in grotere verbanden aan bepaalde onderwerpen, bijv. jeugdhulp of Wmo-vervoer. Voor de advisering op dit soort onderwerpen is het wenselijk dat de adviesraad zelf ook kan "opschalen" en afstemmen met andere adviesraden van deze grotere regio.

Om de toekomstige rol zoals hierboven geschetst goed uit te kunnen voeren is het van belang dat de nieuwe adviesraad goed verankerd is in de dorpen en een goed netwerk heeft. Enerzijds om voldoende kennis en deskundigheid aan te kunnen boren als het gaat om de *adviserende* functie. Anderzijds ook om relevante signalen over de uitvoering op te halen als het gaat om de *signalerende* functie.

Als we voortbouwen op de huidige situatie, de werkwijze van de kernteams en de al vastgestelde uitgangspunten uit de notitie, dan komen we op het volgende plaatje uit als voorstel voor de nieuwe adviesraad.

 = bestaande organisaties, cliëntenraden, burgerinitiatieven en netwerken in de dorpen en wijken

De nieuwe adviesraad is in het midden gepositioneerd, als een spin in het web. De leden van de nieuwe adviesraad hebben goede contacten in de dorpen en kernen van het BMWG-gebied en zijn zoveel mogelijk bekend met bestaande organisaties, burgerinitiatieven en netwerken die actief zijn in de samenleving, zoals dorpsbelangenverenigingen, kerken, sportverenigingen, cliëntenraden, platform gehandicapten, VN-panelen, dorpscoöperaties e.d. Dit zijn in het plaatje de blauwe ovaal.

De gemeenten hebben contact met de nieuwe adviesraad over beleidsontwikkelingen in het sociaal domein. Hiervoor is minimaal één ambtenaar contactpersoon en linking pin tussen de nieuwe adviesraad en de gemeente.

Als er ontwikkelingen zijn rond een bepaald thema en het gewenst is dat inwoners hierover meedenken of anderszins betrokken worden, dan vraagt de gemeente (via de contactambtenaar of rechtstreeks door een betrokken ambtenaar/projectleider) aan de nieuwe adviesraad om een kernteam voor dit onderwerp in te stellen. De nieuwe adviesraad gaat in het eigen netwerk in de dorpen en kernen op zoek naar mensen die hierover willen meedenken en die in het tijdelijke kernteam willen plaatsnemen. Daarvoor kunnen ze bestaande organisaties benaderen, die op hun beurt mensen afvaardigen naar het kernteam. Het kernteam is weergegeven met een oranje wolkje.

De nieuwe adviesraad kan ook inwoners benaderen die niet in georganiseerd verband iets doen, maar die wel kennis hebben over een bepaald onderwerp en mee willen denken in het kernteam. Het kernteam wordt vervolgens gevormd en gaat met de betrokken ambtenaar aan de slag. De nieuwe adviesraad houdt tijdens het traject contact met het kernteam om te monitoren hoe het traject verloopt.

De stippellijn om het plaatje geeft weer dat dit alles in een min of meer afgebakend gebied gebeurt, namelijk het geografisch gebied van de BMW-gemeenten, vanaf 1 januari 2019 gemeente Het Hogeland.

4. De nieuwe adviesraad

Voorstel samenstelling nieuwe adviesraad

- De nieuwe adviesraad bestaat uit 8 tot maximaal 10 leden.
- De gehele BMW-regio/het Hogeland is vertegenwoordigd in de nieuwe adviesraad. Dat wil zeggen dat de leden het gebied onderling hebben verdeeld en elk een geografisch aandachtsgebied heeft. Elk lid kent de organisaties en netwerken in het eigen aandachtsgebied en heeft een goede connectie met de dorpen, organisaties en inwoners.
- De leden hebben uiteraard feeling met wat er in de samenleving gebeurt, maar ook met de gemeentelijke organisatie.
- De leden hebben daarnaast met elkaar voldoende kennis over de jeugdwet en de Wmo.
- De adviesraad vergadert regelmatig, minimaal 1 keer per maand.
- De adviesraad kent de volgende functies:
 - Voorzitter
 - Secretaris
 - Penningmeester
 - Lid met taak PR en communicatie
 - Algemene leden met geografische aandachtsgebieden

Taken nieuwe adviesraad

- Adviesvragen van de gemeente ontvangen en bekijken.
- Organiseren van de kernteams rond de vragen/thema's.
- Procesbewaking. Indien mogelijk hiervoor zelf aansluiten bij de kernteams of via een aangewezen contactpersoon in het kernteam de terugkoppeling ontvangen.
- De nieuwe adviesraad is verantwoordelijk voor het advies.

Kernteams

- Zijn flexibel en van beperkte duur.
- Werken onder verantwoordelijkheid van de nieuwe adviesraad.
- De werkwijze van de kernteams wordt later uitgewerkt.

De kernteams worden flexibel ingesteld. Over de samenstelling is van te voren niets vast te leggen: de samenstelling is afhankelijk van het onderwerp en de adviesvraag. Het kernteam vergadert zo vaak als nodig om de adviesvraag van het onderwerp zo goed mogelijk te beantwoorden. De kernteams zijn dus tijdelijk van aard.

Overige organisaties, burgerinitiatieven en netwerken in de dorpen en wijken

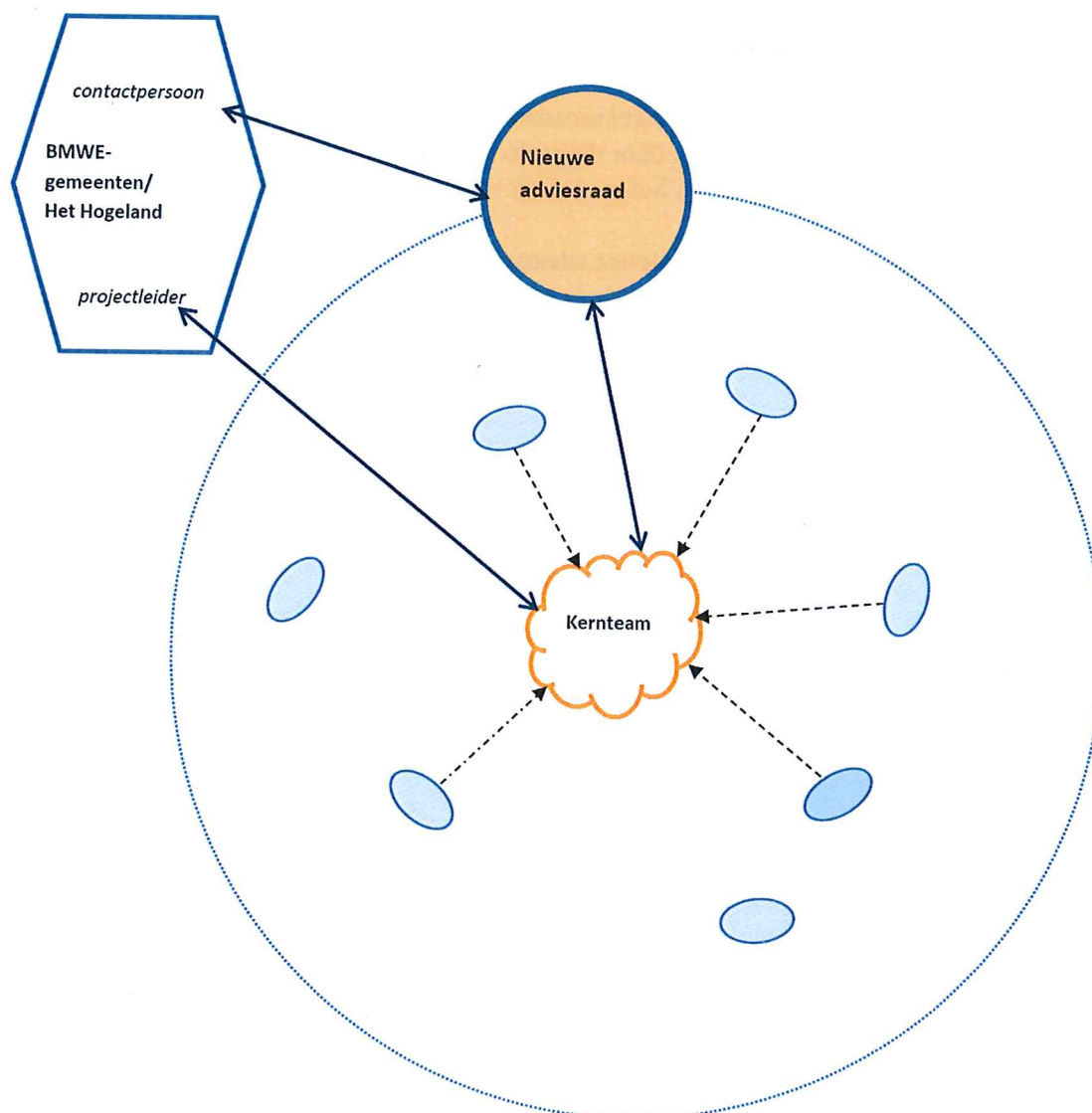
De verenigingen en organisaties in de dorpen en kernen functioneren onafhankelijk van de nieuwe adviesraad. Deze organisaties of netwerken zijn er 'gewoon', ontstaan en heffen zich mogelijk ook weer op. De nieuwe adviesraad heeft in het ontstaan of functioneren van deze

samenwerkingsverbanden geen rol. De leden van de nieuwe adviesraad moeten deze samenwerkingsverbanden goed in beeld hebben.

Randvoorwaarden

- Draagvlak onder wethouders en ambtenaren
- Goede PR en communicatie. De nieuwe adviesraad moet goed bekend zijn in de regio en binnen de gemeentelijke organisatie (website, social media, berichten in huis-aan-huisbladen e.d.)
- Ondersteuning vanuit de gemeente:
 - Inhoudelijk door een senior beleidsmedewerker die linking pin is met het ambtelijk apparaat en de wethouders.
 - Daarnaast is ondersteuning nodig voor notuleren en agendabeheer, en mogelijk bij PR en communicatie.
 - Ondersteuning door dorpencoördinatoren bij het leren kennen van organisaties, burgerinitiatieven en netwerken in de dorpen en wijken, en het onderhouden van de contacten hiermee.
- Werkbudget en waardering.
 - Voor de nieuwe adviesraad: een ruim algemeen budget voor algemene kosten, scholing, PR, ongevraagd advies, verzekering, abonnementen e.d.
 - Daarnaast presentiegelden en reiskosten voor de leden van de nieuwe adviesraad.
 - T.b.v. het kernteam: reiskosten en budget voor faciliteren van het adviestraject. Budget hiervoor kan de projectleider meenemen in het projectplan.
- Scholing
- Goede communicatie tussen gemeente en nieuwe adviesraad. Bijvoorbeeld:
 - Regelmatig afstemming met de contactambtenaar
 - Informeel overleg (laagdrempelig) en formeel overleg, transparant
 - Minimaal 2 keer per jaar afstemming met verantwoordelijke wethouder(s)

Bijlage: werkwijze kernteam

- De contactpersoon van de gemeente stemt met de nieuwe adviesraad af over de onderwerpen waarbij inwonersparticipatie gevraagd wordt.
- Per onderwerp stelt de nieuwe adviesraad op verzoek van de gemeente(n) een kernteam samen. Voor elk onderwerp wordt een apart kernteam geformeerd.
- Een kernteam bestaat uit geïnteresseerde en deskundige inwoners uit de dorpen en wijken. Dat kunnen mensen zijn die lid zijn van een club, een huidige adviesraad, platform of andere organisatie, met kennis over het onderwerp, een relevant netwerk of interesse en ideeën over het onderwerp.
- De nieuwe adviesraad bepaalt zelf wie uit de dorpen en wijken in het kernteam zitten.
- Per onderwerp is er vanuit de gemeente één projectleider/verantwoordelijk ambtenaar die contactpersoon is voor het kernteam. Met deze projectleider stemt het kernteam af over het adviestraject.
- Het kernteam gaat aan de slag met het onderwerp en de adviesvraag. Hiervoor stelt het kernteam eerst een plan van aanpak dat afgestemd wordt met de projectleider.

- De projectleider is eigenaar en uitvoerder van het adviestraject. Het adviestraject wordt expliciet in het projectplan van de projectleider opgenomen.
- De nieuwe adviesraad houdt procesmatig de adviestrajecten van de verschillende kernteams in de gaten.
- De inhoud van de adviestrajecten wordt in het kernteam bepaald en rechtstreeks met de betrokken projectleider gedeeld.
- De projectleider neemt de input van het kernteam mee in het project. De input van het kernteam en wat hiermee is gedaan door de projectleider wordt opgeschreven en bij de betreffende stukken/resultaten van het project gevoegd en aangeboden aan de verantwoordelijke wethouder(s).
- Het kernteam heft zichzelf weer op als het adviestraject is afgerond.
- Elk adviestraject wordt kort geëvalueerd met de projectleider en de kernteamleden.